

region@regionostergotland.se

Yttrande över – Remiss – Folkhälsostategi för Östergötland 2023-2025

Linköpings kommun har getts möjlighet att svara på remiss om "Folkhälsostategi för Östergötland 2023-2025".

Sammanfattning

En sammanfattning av Linköpings kommuns svar på remissen utifrån regionens medskickade frågor följer nedan.

- Remissförslaget bygger vidare på existerande nationella och regionala mål och strategier och fyller därmed ett syfte och anses relevant.
- Att utveckla ett regionalt arbete med lägesbilder och stödstrukturer ses som relevant om det möjliggör för kommunerna att lägga mer fokus på åtgärder.
- En regional konkretisering av nationella mål och strategier bör tydliggöra regional ambitionsnivå genom att indikera prioriterade områden och olika aktörers roller och ansvar inom desamma. Kommunen uppfattar inte att remitterad strategi uppfyller det önskemålet.
- Det bör tydligare framgå vad ett kommunalt antagande av strategin innebär för åtaganden för kommunen.
- Det behöver tydligare framgå hur strategin kopplar an till andra regionala samarbeten och strategier inom folkhälsoområdet.
- Formerna för utvärdering av strategin behöver utvecklas och förbättras.
- Kommunerna beslutar själva hur den regionala strategin konkretiseras lokalt, utifrån sina respektive förutsättningar, varför det inte bör fastslås i strategin hur detta ska ske.
- Linköpings kommun kan bidra genom att fortsätta att arbeta strukturerat och långsiktigt med folkhälsofrågorna samt aktivt delta i det fortsatta arbetet kring strategins konkretisering.

Bakgrund

Syftet med folkhälsostrategin är att stimulera till ett långsiktigt systematiskt folkhälsoarbete för att uppfylla det nationella folkhälsopolitiska målet att ”skapa samhällseliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation”. Folkhälsostrategin utgår ifrån intentionerna i Östgötakommissionen och den regionala utvecklingsstrategin, och ska utifrån dem ge vägledning för kommande insatser för att uppnå det nationella folkhälsopolitiska målet och för att skapa en hållbar utveckling.

Utmaningen som strategin angriper är de stora och ökande skillnader i hälsa mellan grupper med olika livsvillkor i länet, som ses för nästan alla mått på hälsa. Strategin är uppbyggd utifrån de nationella folkhälsopolitiska målområdena och under varje målområde finns tre delmål.

I strategin omnämns att samverkan, styrning och ledning är avgörande för att kunna minska skillnader i hälsa och skapa förutsättningar för en jämlik hälsa och ett hållbart samhälle. Det är därför viktigt att god och jämlik hälsa ges hög prioritet i alla politikområden och integreras i ordinarie styr- och ledningssystem.

Kommunerna ansvarar för merparten av den offentliga sektorns olika välfärdstjänster som på olika sätt har bäring på folkhälsan. I ett flertal lagar finns skrivningar som pekar på kommunernas ansvar och möjligheter att arbeta för en god och jämlik hälsa, så som exempelvis kommunallagen, socialtjänstlagen, skollagen, plan- och bygglagen samt hälso- och sjukvårdslagen.

Kommunens synpunkter utifrån Regionens frågor

Vad är er samlade uppfattning om strategiförslaget och dess relevans?

Den nya strategin bygger vidare på den nationella folkhälsostrategin, den regionala utvecklingsstrategin, samt Östgötakommissionens slutrapport från 2017 som Linköpings kommun ställt sig bakom (2017-06-13 KF §183). Det visar på att strategin är relevant och fyller ett syfte.

Strategin omnämner att man kommer ”utveckla regelbundna regionala och lokala lägesbilder som utgångspunkt för läns-gemensamma prioriteringar med gemensamt satta indikatorer som följs över tid”. Detta skulle kunna vara ett positivt stöd om regionen tydligt tog fram nulägen, stödstrukturer och praktiska exempel så att kommunen kan fokusera på implementering av strategin.

En regional konkretisering av de nationella målen samt den regionala utvecklingsstrategin bör bidra till den lokala implementeringen när det gäller såväl inriktning, systematik som långsiktighet. Ett sätt att göra detta vore att tydliggöra regional ambitionsnivå genom att indikera prioriterade områden och olika aktörers roller och ansvar inom desamma.

Det bör också tydligare framgå vad ett kommunalt antagande av strategin innebär för åtaganden för kommunen samt hur utvärdering av strategin ska genomföras.

Gällande utvärdering står det i strategin att utvärdering ska ske på årsbasis av respektive aktörer samt revidering vart fjärde år. Det har under arbetsprocessen omnämnts att strategin ska följa samma utvärderings- och revideringsprocess som den regionala utvecklingsstrategin. Detta bör framgå om det fortsatt är intentionen. Att utvärdera strategin på årsbasis kan leda till att alltför mycket resurser läggs på utvärdering istället för implementering av insatser. Vidare saknas det en tydlig struktur/ plan för hur utvärdering av faktiska effekter av strategin ska utvärderas. För att på sikt veta att strategin bidrar till det nationella folkhälsopolitiska målet behöver formerna för utvärdering i strategin utvecklas och förtydligas.

Fångar urvalet av prioriterade områden de utmaningar som är viktigast för gemensamma insatser framåt?

Urvalet av prioriterade områden fångar de områden och utmaningar som idag finns inom folkhälsoområdet. Strategin lyfter till exempel problembilden med ökande skillnader i hälsa tydligt men är inte lika tydlig i vad det främjande perspektivet är och hur det bidrar till en lösning på problematiken. De prioriterade områdena är väldigt omfattande och övergripande vilket gör att det är svårt att förstå hur strategin ska omsättas i aktiviteter och åtgärder.

Strategin i dess nuvarande utformning riskerar således att inte ge den vägledning och kraft åt folkhälsoarbetet som den är tänkt att ge. Strategin skulle vinna på om det fanns färre prioriterade områden och att de olika aktörernas olika roller och ansvar tydliggörs.

Samarbete mellan aktörer är nödvändigt för ett framgångsrikt genomförande av strategin. Hur tycker ni strategin ska genomföras? Hur kan er organisation bidra?

Linköpings kommun instämmer i att samarbete mellan aktörer är nödvändigt för ett framgångsrikt genomförande av strategin. För ett genomförande av strategin är det dock viktigt att syfte, målområden samt roller och ansvar blir tydligare.

Här skulle det också vara önskvärt att strategin tydligare knyter an till andra relevanta regionala samarbeten såsom till exempel *Sätt Östergötland i rörelse*, *Bokstart*, den nya *ANDTS-strategin* och *satsningar på friluftsliv*. Detta skulle kunna bidra till att tydliggöra det främjande fokuset i strategin och bidra till exemplifiering och konkretion.

Genomförandet av strategin behöver anpassas utifrån varje kommuns egna förutsättningar och styr- och ledningssystem. Det blir därför viktigt att kommunen själv har rådighet över hur strategin ska konkretiseras lokalt och därmed bidra till det lokala folkhälsoarbetet.

Linköpings kommun kan bidra genom att fortsätta att arbeta strukturerat och långsiktigt med folkhälsofrågorna samt aktivt delta i det fortsatta arbetet kring strategins konkretisering.

För Linköpings kommun

Niklas Borg
Kommunstyrelsens ordförande